

ВІДГУК

**офіційного опонента – Рядінської Валерії Олександрівни на дисертацію
Резніка Олега Миколайовича «Адміністративно-правові засади
діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-
економічної безпеки України», подану на здобуття наукового ступеня
доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 - адміністративне
право і процес; фінансове право; інформаційне право**

Актуальність теми. Однією із функцій України є забезпечення стабільності фінансової та економічної систем держави. Водночас, саме на правоохоронні органи держави припадає найбільша за об'ємом робота із захисту фінансово-економічних інтересів від внутрішніх та зовнішніх загроз, що вимагає належного правового регулювання їх організації та діяльності. Зазначене підкреслює важливість та актуальність теми адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Доцільність вивчення вказаного питання підтверджується також суттєвим рівнем тінізації фінансово-економічної сфери держави, появою та поширенням нових форм скоєння фінансово-економічних правопорушень, що свідчить про доцільність удосконалення правових засад діяльності правоохоронних органів України у сфері протидії та боротьби протиправним діям, які посягають на фінансово-економічні інтереси суспільства та держави. Отже, дослідження питання адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України має науково-практичне значення, оскільки воно дозволить виявити та усунути існуючі прогалини в чинному законодавстві у відповідній сфері, а також систематизувати його.

Відтак, необхідність вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України, наявність прогалин у відповідному правовому регулюванні і відсутність предметних досліджень цих проблем обумовлюють актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5; Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року, а також у межах науково-дослідних тем Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Удосконалення системи правоохоронних органів щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки України» (номер державної реєстрації 0116U006814), «Система критеріїв зовнішнього моніторингу діяльності єдиного правоохоронного органу у сфері забезпечення фінансової та економічної безпеки держави» (номер державної реєстрації 0118U003575).

Сформульовані дисертантом об'єкт та предмет дослідження є вдалими і відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають під час діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Предметом дослідження є адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України.

Методологічну основу дисертаційного дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів та прийомів наукового пізнання. Для вирішення поставлених задач дослідження використано історико-правовий, гносеологічний, порівняльно-правовий, структурно-функціональний та аналітичний методи пізнання процесів і явищ, а також тлумачення правових норм.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що робота є однією з перших спроб комплексно, на монографічному рівні, з використанням сучасних загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, урахуванням останніх досягнень юридичної науки, положень чинного законодавства визначити сутність та особливості адміністративно-

правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України та отримати нові знання які дозволили сформулювати нові наукові підходи до вдосконалення їх діяльності в сучасних умовах державотворення в Україні. На підставі проведеного дослідження сформульовано низку нових концептуальних наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем.

Зокрема, вперше узагальнено та систематизовано акти в яких містяться адміністративно-правові норми, які регулюють діяльність органів Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, підрозділів податкової міліції Державної фіскальної служби України, Служби безпеки України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави таким чином: 1) Конституція України; 2) міжнародні акти: а) конвенції; б) угоди; в) договори г) меморандуми; г) декларації; д) пакти; 3) закони України (загальні та спеціальні); 4) підзаконні акти (загальні та спеціальні) (стор. 27). Вперше під організаційними основами діяльності правоохоронних органів, які є суб'єктами забезпечення фінансово-економічної безпеки держави запропоновано розуміти закріплені національним законодавством положення, які визначають систему управлінських дій, спрямованих на впорядкування структури правоохоронних органів, оптимальний розподіл функціональних обов'язків між підрозділами правоохоронних органів, координацію діяльності правоохоронних органів та взаємодію між ними, належну підзвітність правоохоронних органів та контроль за їх діяльністю, що в сукупності впливає на ефективність виконання зазначеними суб'єктами покладених на них завдань щодо захисту фінансово-економічних інтересів держави від протиправних посягань (стор. 28).

Достатній рівень наукової новизни має запропонована класифікація етапів становлення правоохоронних органів України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави які співпадають з основними етапами розвитку державно-правової системи України, але мають певну специфіку. Зокрема, дисертантом окремо простежено історичну генезу

утворення та діяльності підрозділів органів внутрішніх справ, Служби безпеки України, податкової міліції, прокуратури, які мали повноваження щодо протидії та боротьби з фінансово-економічними правопорушеннями (підрозділ 1.4). Слід відмітити визначення адміністративно-правового статусу правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України як закріплену на законодавчому рівні сукупність таких елементів як: мета діяльності, завдання, функції, компетенція і повноваження, організаційно-штатна структура, юридичні гарантії та юридична відповідальність зазначених суб'єктів, які загалом визначають місце зазначених правоохоронних органів у системі суб'єктів захисту фінансових та економічних інтересів держави (стор. 144).

Цілком логічним та обґрунтованим є висновок автора про те, що компетенція правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України це комплексний інститут, який включає повноваження (права та обов'язки), предмет відання та просторові межі діяльності правоохоронних органів, які захищають фінансово-економічні інтереси держави від внутрішніх та зовнішніх протиправних посягань (стор. 190). Повноваження правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України, які являють собою сукупність визначених законодавством України прав і обов'язків класифіковано за змістом, належністю їх правоохоронному органу загалом чи окремим його підрозділам та за спрямованістю (стор. 163-190).

Наукову цінність має пропозиція автора щодо необхідності розробки і прийняття на законному рівні нових дисциплінарних статутів Служби безпеки, підрозділів податкової міліції, Національного антикорупційного бюро, органів прокуратури (стор. 241).

Обґрунтованим є сформульоване автором визначення рівнів діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України під якими запропоновано розуміти визначений системою та структурою правоохоронних органів цілеспрямований вплив останніх на

суспільні відносини, які виникають у зв'язку із протидією та боротьбою з правопорушеннями, що посягають на фінансово-економічні інтереси держави та напрямів діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України як визначеного нормами національного законодавства переліку конкретних дій та рішень, які вчиняються та приймаються правоохоронними органами в рамках закону для досягнення кінцевої мети їх діяльності – зниження рівня фінансово-економічної злочинності (стор. 268). Дисертантом вдало виділено та охарактеризовано міжнародний, загальнодержавний і регіональний рівні, а також стратегічний та тактичний напрями діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України (підрозділ 3.1).

Заслуговує на увагу також характеристика автором адміністративно-правових форм діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України як сукупності зовнішньо-виражених дій чи рішень співробітників правоохоронних органів України, вчинених чи прийнятих ними в межах національного законодавства з метою сприяння ефективному виконанню покладених на них законом завдань щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки держави (стор. 306).

Дисертант розглядаючи організаційні основи діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України вдало виділив два види координації діяльності зазначених правоохоронних органів: 1) координація діяльності правоохоронних органів України, які забезпечують фінансово-економічну безпеку держави із попередження фінансово-економічної злочинності, яка полягає у вивченні сучасного стану злочинності у державі, з'ясуванні основних причин та умов скоєння фінансово-економічних правопорушень, стратегічному та поточному плануванні діяльності правоохоронних органів України; 2) координація діяльності правоохоронних органів України, які забезпечують фінансово-економічну безпеку держави на стадії розслідування (стор. 356-357).

На підставі вивчення досвіду держав-членів ЄС і держав СНД щодо діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави обґрунтована необхідність створення та діяльності єдиного правоохоронного органу уповноваженого на протидію та боротьбу з фінансово-економічними правопорушеннями (підрозділи 4.1, 4.2).

Позитивним є й те, що автор зосереджує увагу не лише на теоретичних, але й на практичних аспектах діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Це підтверджується узагальненням та аналізом дисертантом статистичних показників діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави за попередні роки, використання для обґрунтування сформульованих пропозицій результатів соціологічних досліджень тощо.

Наукова і практична цінність дисертації.

Теоретичні результати й наукові положення дисертаційного дослідження характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад Резніка Олега Миколайовича у науку адміністративного права.

Висновки слід визнати корисними і спрямованими на вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Глибина аналізу, логічна виваженість висновків, практична спрямованість рекомендацій дозволяють констатувати належний рівень виконаної роботи.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у: науково-дослідній сфері; навчальному процесі; правотворчому процесі; практичній діяльності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень.

1. В дисертації автором розкрито поняття та особливості фінансово-

економічної безпеки держави як складової національної безпеки та об'єкта адміністративно-правової охорони, акцентовано увагу на відсутності поняття «фінансово-економічна безпека держави» на законодавчому рівні (стор. 48), підсумовуючи доцільно було б зазначити в якому саме законодавчому акті має бути визначена зазначена дефініція.

2. Розглядаючи організаційні форми діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України, дисертант відносить до них розгляд звернень громадян (стор. 301), зважаючи на що доцільно було б навести статистику надходження та розгляду звернень громадян правоохоронними органами із забезпечення фінансово-економічної безпеки України.

3. Дисертант наголошує на необхідності передбачити таку організаційну засаду діяльності правоохоронних органів України, які забезпечують фінансово-економічну безпеку держави, як «політична нейтральність та позапартійність», яка означає наступне: правоохоронний орган у своїй діяльності залишається нейтральним до політичних переконань та поглядів, які панують у суспільства, не приймає участі у політичних акціях та/або мітингах, крім того співробітники правоохоронних органів при призначенні їх на посаду чи прийнятті на службу до правоохоронних структур припиняють своє членство у політичних партіях (стор. 339). В цілому погоджуючись із необхідністю вказаної засади для забезпечення належної діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України слід зазначити, що автору доцільно було б звернути увагу на статус співробітників Служби безпеки України відряджених до Верховної Ради України, оскільки безпосередньо в роботі про це мова не йде.

4. Досліджуючи організаційні основи діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави дисертант на сторінках 435–446 звертає увагу на необхідність існування спільної інформаційної системи правоохоронних органів, що дозволило б спростити процес обміну інформацією між їх структурними підрозділами та підвищити

рівень міжнародного співробітництва у сфері запобігання і протидії фінансово-економічним правопорушенням. Разом з тим дисертант акцентує увагу лише на Указі Президента України «Про Єдину комп'ютерну інформаційну систему правоохоронних органів з питань боротьби зі злочинністю 2006 року, зважаючи на те, що пройшло вже немало часу з його прийняття необхідно було б звернути увагу на сучасний стан правового регулювання даного питання.

5. Виходячи зі змісту дисертаційного дослідження дисертант до правоохоронних органів, які є суб'єктами забезпечення фінансово-економічної безпеки держави відносить органи Національної поліції України, Служби безпеки України, прокуратури, підрозділи податкової міліції Державної фіскальної служби України та Національне антикорупційне бюро України. При цьому пропонує оцінювати ефективність їх діяльності за низкою критеріїв: стан дотримання передбачених законодавством процесуальних строків, рівень профілактики та розкриття фінансово-економічних злочинів, професіоналізм, громадська думка, економічний ефект (стор. 416). Однак така позиція потребує додаткового обґрунтування зважаючи на те що із виділених дисертантом правоохоронних органів, які є суб'єктами забезпечення фінансово-економічної безпеки органи прокуратури не є органами досудового розслідування.

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаного дисертантом дослідження. Теоретичним результатам й науковим положенням, які містяться в дисертації, притаманні, актуальність, чіткість викладення, аргументованість наукових висновків і узагальнень, що свідчить про значний науковий рівень дисертаційного дослідження та його практичне значення.

Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих в роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні наукових праць фахівців у галузі філософії, загальної теорії держави і права, адміністративного права, фінансового права, інших галузевих правових наук

із проблематики дисертаційного дослідження, а також положень Конституції України, міжнародних актів, нормативно-правових актів національного законодавства радянського та сучасного періодів, проектів законів, що визначають правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України, законодавство низки зарубіжних країн, досвід яких щодо правового регулювання діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки держави може бути використаний в Україні. Автор сформулював свої висновки, які здатні стати значним внеском у розвиток вітчизняного адміністративного права.

Основні положення дисертації відображені в авторефераті, публікаціях у наукових виданнях, у тому числі тих, що індексуються наукометричною базою даних SCOPUS, а також оприлюднені на науково-практичних конференціях, що свідчить про ретельну роботу, проведену дисертантом в процесі наукового дослідження та його апробації.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображує основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, встановлених Міністерством освіти і науки України.

Загальний висновок.

Вказане дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правові засади діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову проблему – удосконалення адміністративно-правових засад діяльності правоохоронних органів із забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових

ступенів, а його автор – Резнік Олег Миколайович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**доктор юридичних наук, професор,
завідувач лабораторії проблем правового
та організаційного забезпечення діяльності Міністерства
Державний науково-дослідний інститут
Міністерства внутрішніх справ України**

В.О. Рядінська

*Підпис Рядінської В.О.
засвідчую:*

*Директор ДНДІ МВС України
д.ю.н., професор*

В.О. Кривошилок

Міністерство внутрішніх справ України
Державний науково-дослідний інститут
Міністерства внутрішніх справ України
Київ, вул. Свободи, 100